

Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ (СИЛАБУС)

«ВИХОВНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ»

8-й семестр, 2025 рік

Галузь знань
01 Освіта/
Педагогіка
Спеціальність
011 Освітні,
педагогічні
науки
Освітній рівень:
бакалаврський

**Назва кафедри
та викладач /
викладачі**

Кафедра педагогіки

Викладач: Шевченко А.Ф. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки педагогічного факультету

Інформація про викладача на сайті факультету: <https://kp.pf.npu.edu.ua/index.php/sklad-kafedri/341-shevchenko-andrii-fedorovych>

E-mail: a.f.shevchenko@npu.edu.ua

**I. Основна
мета/цілі
навчання**

Мета - створення умов для засвоєння досвіду пізнавальної та практичної виховної діяльності у взаємодії зі студентською молоддю.

Завдання: ознайомити з теоретичними та методичними засадами організації виховної роботи зі студентами; сприяти формуванню гностичних, проєктувальних, конструктивних, організаторських та комунікативних умінь виховної взаємодії зі старшими юнаками; підготувати майбутніх фахівців до практичної реалізації основних принципів виховної роботи зі студентською молоддю; розвивати здатність до професійної саморефлексії та самовиховання.

**II. Місце
навчальної
дисципліни в**

Навчальна дисципліна **вибіркова**

*освітній
програмі*

**III. Обсяг
навчальної
дисципліни**

<i>Кількість кредитів</i>	<i>3 кредити</i>
<i>Загальна кількість годин</i>	<i>90</i>
<i>Лекційні заняття</i>	<i>18</i>
<i>Практичні заняття</i>	<i>12</i>
<i>Самостійна робота</i>	<i>60</i>

**IV. Короткий
зміст навчальної
дисципліни**

Модуль I. Загальні засади виховання

Сучасна концепція виховання студентської молоді у ЗВО

Концептуально-ціннісні підстави та принципи організації виховного процесу в ЗВО. Методологічні підходи до організації виховної роботи у вищому закладі. Мета та завдання виховної роботи в ЗВО.

Студент як суб'єкт виховної взаємодії

Проблема суб'єктності позиції студента в структурі процесу його професійного становлення. Психологічні особливості старшого юнацького (17–25 років) віку. Суперечності, притаманні студентському віку. Розвиток студентської молоді та його характерні риси. Складові «Я-концепції» особистості юнака та їх врахування під час організації виховної роботи. Особливості соціалізації здобувачів вищої освіти в процесі педагогічної взаємодії.

Культура педагогічного спілкування у ЗВО

Сутність та структура педагогічного спілкування. Стили педагогічного спілкування. Зміст педагогічного спілкування у ЗВО. Спілкування та взаємодія в системах: «викладач-студент», «викладач-викладач».

Соціокультурне середовище студентської молоді

Соціальна характеристика сучасного здобувача вищої освіти (потреби, інтереси, цінності). Педагогічна взаємодія ЗВО як елемент мезосередовища студента. Особливості соціалізації здобувачів вищої освіти. Удосконалення процесу соціалізації студентів. Педагогічні умови професійної соціалізації здобувачів вищої освіти.

Модуль II. Теоретичні питання виховної взаємодії

Сутність виховної взаємодії

Теорія виховання як наукова і навчальна дисципліна. Процес виховання, його структура і рушійні сили. Мета і завдання виховання.

Закономірності та принципи виховання

Органічний зв'язок виховання із суспільними потребами і умовами виховання. Виховання людини під впливом різноманітних чинників, найважливішим серед яких є виховний вплив людей, які оточують, насамперед батьків і педагогів. Залежність результатів виховання від глибини і повноти врахування національного менталітету студента. Залежність результатів виховання від виховного впливу на внутрішній світ студента. Визначальна роль спілкування і діяльності у вихованні особистості.

Поняття про принципи виховання, їх сутність. Характеристика принципів виховання та шляхи їх реалізації в педагогічному процесі ЗВО.

Принципи: природовідповідності, гуманізації, демократизації, культуровідповідності, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою та самодіяльністю студентства, безперервності і наступності виховання, єдності свідомості і поведінки у вихованні, професійної спрямованості виховання, диференціації та індивідуалізації виховного процесу, цілеспрямованості

виховання, єдності виховних впливів усіх учасників виховного процесу.

Зміст виховання студентів

Базова культура особистості як об'єкт науково-педагогічної рефлексії. Особистісний підхід щодо розвитку базової культури особистості. Педагогічні умови розвитку базової культури майбутнього фахівця на основі компетентнісного підходу.

Основні методи та форми виховання

Методи формування свідомості. Методи стимулювання діяльності й поведінки. Методи контролю й аналізу ефективності виховання.

Масові форми виховної роботи. Групові форми виховної роботи. Індивідуальна виховна робота.

Підготовка студентів до подружнього життя

Студентська сім'я. Гендерний аспект виховання. Зарубіжний досвід підготовки молоді до сімейного життя

Модуль III. Організація виховної роботи зі студентами ЗВО

Методика вивчення особистості і колективу

Методи вивчення особистості та колективу. Схема психолого-педагогічної характеристики студентської групи. Орієнтовна схема психолого-педагогічної характеристики студента.

Методика роботи наставника студентської групи

Сучасні дослідження проблеми наставництва. Нормативно-методичні матеріали наставника студентської групи. Положення про наставника (куратора) студентської групи. Його права, обов'язки та відповідальність. Основні функції та напрями роботи наставника. Види планів з виховної роботи. Методика планування виховної роботи та вимоги до неї.

Методика формування студентського колективу

Проблема формування колективу в психолого-педагогічних дослідженнях. Міжособистісні взаємини в колективі. Сучасний погляд на принцип виховання особистості в колективі. Шляхи гуртування колективу.

Студентське самоврядування як невід'ємна складова демократизації ЗВО

Поняття про студентське самоврядування. Історичний аспект розвитку самоврядування. Проблема студентського самоврядування в психолого-педагогічних дослідженнях. Лідерство в колективі. Участь лідерів у діяльності студентського самоврядування.

Організація позааудиторної виховної роботи студентів

Позааудиторна виховна робота як чинник особистісного самовизначення майбутнього фахівця. Цінність виховної взаємодії в умовах студентського мультикультурного середовища. Добровільність та ініціативність у доборі різних форм комунікації серед молоді. Самореалізація особистості студента у вільний від занять позанавчальний час. Відпочинок та рекреаційна активність студентів.

Дозвілєва діяльність як важливий чинник виховання студентської молоді

Принципи організації дозвілєвої студентської діяльності. Специфіка вільного часу молоді та особливостей дозвілля. Традиційні та інноваційні форми молодіжного дозвілля. Дозвілєві уподобання юнацтва. Культурно-дозвілєва діяльність закладу вищої освіти. Ціннісні орієнтації сучасного українського студентства. Інтернет як інноваційний канал просування дозвілєвого продукту в молодіжному сегменті.

V. Результати навчання

ПРН2. Знати психолого-педагогічні особливості навчання, виховання та розвитку різних вікових груп населення у сфері культурно-освітнього дозвілля.

ПРН6. Уміти виявляти інтереси і потреби населення в різних видах культурно-дозвілєвої діяльності та рекреації з урахуванням специфіки, віку, статі, освіти.

ПРН8. Уміти оцінювати власні професійні здобутки та визначати перспективи особистого професійного розвитку.

ПРН10. Уміти проєктувати культурно-освітній, педагогічно-дозвілєвий розвивальний простір з урахуванням результатів моніторингу.

VI. Порядок та критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про порядок контролю якості знань студентів УДУ імені Михайла Драгоманова (нова редакція)» (затвердженого на засіданні Вченої ради УДУ імені Михайла Драгоманова «09» березня 2023 року, протокол №3).

Поточний контроль:

Критерії оцінювання виконання студентом модульних контрольних робіт. Передбачено виконання 3 модульних контрольних робіт, за які студент отримує до $10 \cdot 3 = 30$ балів. Модульні контрольні роботи складаються з 20 тестових питань і трьох відповідей, одна з яких правильна.

Оцінка, в балах	Критерії оцінювання
9-10	ставиться за правильні відповіді на 17-20 питань модульної контрольної роботи;
7-8	ставиться за правильні відповіді на 14-16 питань модульної контрольної роботи;
5-6	ставиться за правильні відповіді на 9-12 питань модульної контрольної роботи;
0-4	ставиться за правильні відповіді на 1-8 питань модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання виконаного студентом Кейс-завдання, яке містить опис навчальної, виховної чи конфліктної ситуації і 5 запитань щодо її оптимального розв'язання. Загалом студент отримує за три модулі $10 \cdot 3 = 30$ балів.

Оцінка в балах	Критерії оцінювання
9-10	завдання виконано повністю, студент наводить повну чітку аргументацію обраного рішення на основі якісно зробленого аналізу.
7-8	завдання виконане повністю, але студент не наводить повної чіткої аргументації обраного рішення. Має місце зайве теоретизування, чи навпаки, теоретичне обґрунтування обмежене, є власна точка зору на проблему, але не всі причини її виникнення встановлені.
5-6	завдання виконане більш ніж на 2/3, але студент не може чітко аргументувати зроблений вибір, показує явну нестачу теоретичних знань. Висновки слабкі, свідчать про недостатній аналіз фактів, в основі рішення має місце припущення. Власна точка зору щодо причин виникнення проблеми не обґрунтована чи відсутня.
3-4	завдання виконане менш як на третину. Відсутня деталізація під час аналізу ситуації, виклад

	<i>емпіричного матеріалу не структурований. Але якщо розв'язок і є, все одно, він, зазвичай, не стосується проблеми, закладеної у кейсі.</i>
0-2	<i>завдання виконане частково. Ситуативне розпізнавання навчальної (виховної), конфліктної ситуації. Викладений матеріал фрагментарний і не структурований.</i>

Критерії оцінювання виконаного студентом творчого завдання. Передбачено виконання 3 творчих робіт, за які студент отримує до $10 \cdot 3 = 30$ балів.

<i>Оцінка в балах</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
9-10	<i>Завдання виконано повністю. Студент володіє узагальненими знаннями з дисципліни, пропонує власні підходи до розуміння педагогічних термінів та понять</i>
7-8	<i>Завдання виконане повністю. Власні формулювання є логічними, обґрунтованими, але з деякими неточностями.</i>
5-6	<i>Завдання виконане більш ніж на 2/3. Відповідь правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки.</i>
3-4	<i>Завдання виконане менш як на третину. Студент здатний відтворювати навчальний матеріал з помилками та неточностями. Потребує сторонньої допомоги.</i>
0-2	<i>Завдання виконане частково. Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу. Виявляє здатність елементарно викласти думку.</i>

Підсумковий контроль: залік у VIII семестрі.

Підсумковий контроль проводиться у формі виконання різнорівневих завдань. На залік виносяться питання, що відповідають навчальній програмі з дисципліни і доводяться до відома студентів викладачем. Результати заліку оцінюються за 100-бальною шкалою та виставляються у відповідну графу в заліковій відомості. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як середнє арифметичне кількості балів поточного (100 балів) та залікового (100 балів) контролю.

VII. Політика курсу

Дні й години для консультацій: *консультації проводяться за графіком кафедри: щоп'ятниці після п'ятої пари. Про потребу в консультації здобувач повідомляє напередодні.*

Обсяги, терміни і порядок відпрацювань: *відпрацювати пропущені заняття здобувач може в години консультацій; доскласти або перескласти завдання може протягом двох тижнів після заняття, на яких воно мало бути зараховане; за доскладання й перескладання робіт (у разі, коли здобувач не має поважних причин порушення вимог) оцінка за роботу може буде знижена.*

VIII. Основні інформаційні ресурси

Завадська Н. (2022). Інноваційні форми і методи виховної роботи у реалізації інтелектуального, духовного та морального виховання студентської молоді. Збірник матеріалів, 2, 138-141.

Шерудило А. В., Шерудило М. П. Дозвіллева діяльність як важливий елемент виховання студентської молоді. (2018) Лідерство – фундаментальний інструмент комунікації: європейський діалог. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 14-16 вересня 2018 року. С. 57-59.

Ірхіна Ю. В. (2019). Організація дозвілля студентів у вищих навчальних закладах України як проблема 21 століття. С.107-111.

Корольов В. В. (2023). Адаптація внутрішньо переміщених осіб до університетського середовища засобами студентського самоврядування. URL:<http://surl.li/nugoy> (дата звернення: 15.10.2023).

Маценко Л.М. Теорія і методика виховання: навчальний посібник. Вид. 3-тє, доп., перероб. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 319с.

Вітвицька С. С. Педагогіка вищої школи: практикум. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2023. 174 с. Юрченко О. (2023). Особливості формування соціальної компетентності в здобувачів вищої освіти у процесі позааудиторної діяльності. *Перспективи та інновації науки*, (14 (32)).

Ортинський В. Л. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. В. Л. Ортинський. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

Швець, В. В., Сафроненко, І. В. (2024). Вплив культурно-виховної роботи на студентів першого курсу в ЗВО (Doctoral dissertation, ВНТУ). URI: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/42246> (дата звернення: 09.12.2024).

Янченко Т. В. Організація соціально-виховної роботи зі студентами у закладах вищої освіти в умовах війни. Тринадцять Сіверянські соціально-психологічні читання: Матеріали Міжнародної наукової онлайн-конференції (25 листопада 2022 року, м. Чернігів) / За наук. ред. Л. М. Завацької. Чернігів : НУЧК імені Т. Г. Шевченка, 2023. Т. 2. С. 182-186.

Обговорено та затверджено на засіданні кафедри педагогіки протокол № 1 від 25 серпня 2024 року